

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2000-2001

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

BYZANTINΗ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ : ΕΙΚΟΝΑ, ΣΗΜΕΙΟ, ΣΥΜΒΟΛΟ	Άσκηση - Φ 030
Γιώργος Ζωγραφίδης	Πέμπτη 2:30-5:30, Σ 1
<p>Εικόνα, σημείο και σύμβολο μοιάζει να μπορούν να ονομαστούν όλα τα πράγματα, τα οποία δηλώνουν ή αναφέρονται σε κάτι άλλο έξω από τα ίδια. Αυτή η αναφορικότητά τους, η δυνατότητα να παραπέμπουν σε κάτι, είναι κατεξοχήν γνώρισμα του έργου τέχνης. Στόχος της άσκησης είναι, μετά την οικείωση με τα κύρια σημεία της προβληματικής για το σημείο και το σύμβολο στη φιλοσοφία και την αισθητική, η ανάγνωση βασικών κειμένων της ελληνικής μεσαιωνικής σκέψης. Με κύριο άξονα τις έννοιες της εικόνας, του σημείου και του συμβόλου θα αναλυθούν ζητήματα σχετικά με την οντολογία του έργου τέχνης, τη γνωσιολογική του λειτουργία, τη σχέση του με τον θεατή/ακροατή/αναγνώστη και την κοινωνία μέσα στην οποία δημιουργείται. Έμφαση θα δοθεί στη ζωή και τη δύναμη των εικόνων και των σημείων, στη σχέση εικόνας και εικονιζόμενου, και στην αντίθεση λόγου και εικόνας. Πέρα από την ανασυγκρότηση των εννοιών αυτών, θα ερευνηθεί η ανάδειξή τους σε λειτουργικές κατηγορίες της βυζαντινής σκέψης όχι μόνο στον χώρο της αισθητικής, αλλά και η χρήση τους στον φιλοσοφικό λόγο.</p> <p>Κείμενα: Ιωάννης Δαμασκηνός, <i>Εκείνο που είναι και δεν είναι</i>, Νικηφόρος, <i>Εκείνο που είναι και δεν είναι</i>. Θεόδωρος Στουδίτης, <i>Εκείνο που είναι και δεν είναι</i>. Βιβλιογραφία: Γ. Ζωγραφίδης, <i>Βυζαντινή φιλοσοφία της εικόνας</i> (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1997). Α. Besançon, <i>L'image interdite</i> (Παρίσι: Fayard, 1994). Β. Bychkov, <i>Βυζαντινή αισθητική</i> (Αθήνα 1999). R. Debray, <i>Vie et mort de l'image</i> (Παρίσι: Gallimard, 1992). G. Ladner, "The Concept of the Image", <i>Dumbarton Oaks Papers</i> 7 (1953) 1-34. J. Pelikan, <i>Imago Dei</i> (New Haven: Yale University Press, 1990).</p>	
BERKELEY: ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΠΑΝΩ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΝΟΗΣΗΣ	Άσκηση - Φ 031
Μαρία Βενιέρη	Τρίτη 2:30-5:30, Σ 1
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	Παράδοση (Υ) - Φ 110
Γιώργος Ρουσόπουλος	Υποχρεωτική μόνο για Β' & Δ' Εξάμηνο Τρίτη 11:30-2:30, Δ 3
<p>Θα μας απασχολήσουν μερικά βασικά θέματα της ιστορίας και φιλοσοφίας της επιστήμης, όπως είναι λ.χ. οι έννοιες του φυσικού νόμου, της υπόθεσης, του αξιώματος κτλ. Επιπλέον, θα μας απασχολήσουν μερικές βασικές έννοιες της επιστημονικής πρακτικής και η σύνδεσή τους με τη φιλοσοφική πρακτική (όπως λ.χ. οι έννοιες της αλήθειας, της αντικειμενικότητας, της επαλήθευσης, της εξήγησης, της αιτιολόγησης, της νομιμοποίησης κτλ.). Ακόμη, μας ενδιαφέρουν οι νεότερες συζητήσεις γύρω από τις προσπάθειες κατανόησης της επιστημονικής γλώσσας και πρακτικής (όπως λ.χ. εκφράζονται διαμέσου των κινήματων του λογικού εμπειρισμού, του σχετικισμού, του επιστημονικού ρεαλισμού κτλ.).</p> <p>Βιβλιογραφία (Τα παρακάτω βιβλία προτείνονται ως εγχειρίδια που καλύπτουν διαφορετικές αλλά συμπληρωματικές όψεις των ζητημάτων που θα εξετάσουμε): Ε. Παπαδημητρίου, <i>Θεωρία της επιστήμης και ιστορία της φιλοσοφίας</i> (Αθήνα: Gutenberg, 1988). J. Losee, <i>Φιλοσοφία της επιστήμης</i> (Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 1990). Β. Κάλφας, <i>Επιστημονική πρόοδος και ορθολογικότητα</i> (Θεσσαλονίκη: Σύγχρονα θέματα, 1983). Γ. Ρουσόπουλος, <i>Αναλυτική της παράστασης</i> (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1998). Salmon et al., <i>Εισαγωγή στη φιλοσοφία της επιστήμης</i> (Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 1999).</p> <p>Δεν προϋποτίθενται προηγούμενες γνώσεις φιλοσοφίας, πέρα από στοιχεία Λογικής.</p>	
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	Παράδοση (Υ) - Φ 140

Κωνσταντίνος ΚαβουλάκοςΥποχρεωτική μόνο για Β' & Δ' Εξάμηνο
Τρίτη 5:30-8:30, Δ 1 - Α

Το μάθημα έχει ως στόχο την εισαγωγή στα βασικά ζητήματα της νεώτερης πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας. Εκκινώντας από την παράδοση που θεμελίωσαν οι αρχαίοι στοχαστές θα προχωρήσουμε στην εξέταση κεντρικών μορφών της πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας των νεώτερων χρόνων, οι τοποθετήσεις των οποίων αποτελούν παραδειγματικές απαντήσεις στα κύρια φιλοσοφικά ερωτήματα που θέτει η πολιτική και ηθική συγκρότηση της ανθρώπινης κοινωνίας. Θα γίνουν εισαγωγικές αναφορές στο έργο των Μακιαβέλι, Χομπς, Λοκ, Ρουσσώ, Χέγκελ και Μαρξ, και μια πρώτη επαφή με αντιπροσωπευτικά τους κείμενα.

Βιβλιογραφία: G. Sabine, *Ιστορία των πολιτικών θεωριών* (Αθήνα: Ατλαντίς, χχ.), Π. Κιτρομηλίδης, *Νεότερη πολιτική θεωρία* (Αθήνα: Σάκκουλας, 1996), U. Cerroni, *Η πολιτική σκέψη*, τόμ. 3 (Αθήνα: Παπαζήσης, 1985).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Παράδοση (Υ) - Φ 160

Ανδρέας Λέμπεντεφ

Παρασκευή 2:30-5:30, Δ 3 - 7 Α

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Παράδοση (Υ) - Φ 180

Γιώργος Μαραγκός

Πέμπτη 2:30-5:30, Δ 3 - 7 Α

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Παράδοση - Φ 230.1

Κατερίνα Μαρκεζίνη

Δευτέρα 2:30-5:30, Β 1 - 29

Με έμφαση στους σημαντικότερους ηθικούς φιλοσόφους αλλά και ηθικές έννοιες από την αρχαιότητα έως και τον 20^ο αιώνα, το μάθημα αυτό αποσκοπεί να παρουσιάσει, με αναφορά σε φιλοσοφικά κείμενα ενίοτε, την εξέλιξη της ηθικής φιλοσοφίας. Η κριτική παρουσίαση της ηθικής φιλοσοφίας των αρχαίων ελλήνων στοχαστών, των Hobbes, Spinoza, Kant, υπαρξιστών και ωφελμιστών, αλλά και η ανάλυση ηθικών θεμάτων που απασχολούν τη σύγχρονη κοινωνία στη διεθνή σκηνή συνθέτουν ένα ιστορικό υπόβαθρο της ηθικής φιλοσοφίας τονίζοντας, ταυτόχρονα, την εξελικτικότητά του.

ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ:
Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Παράδοση - Φ 241.2

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Δευτέρα 5:30-8:30, Δ 1 - Α

Κατά τη δεκαετία του '30 η κοινωνική κριτική που στηρίχθηκε στο μοντέλο της διερεύνησης των "πραγματοποιημένων κοινωνικών σχέσεων" δέχεται σημαντικές τροποποιήσεις από τον κύκλο των διανοουμένων που είναι γνωστός ως "Σχολή της Φρανκφούρτης". Το πρώιμο πρόγραμμα του Μ. Χορκχάιμερ μιας φιλοσοφικά ενήμερης έρευνας των πολιτισμικών συνθηκών αναπαραγωγής του καπιταλισμού μετασχηματίζεται, κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, σε ένα ολιστικό μοντέλο κοινωνικής κριτικής, που περιστρέφεται γύρω από την "κριτική του εργαλειακού λόγου". Στο μάθημα θα διερευνηθεί αυτή η μεταστροφή των Μ. Χορκχάιμερ και Τ. Αντόρνο προς μια απασιόδοξη φιλοσοφία της ιστορίας που τείνει τα ταυτίσει την "πρόοδο" του πολιτισμού με την ενίσχυση της καταπίεσης και την εδραίωση ενός ολοκληρωτικού συστήματος κοινωνικών σχέσεων.

Βιβλιογραφία: Μ. Χορκχάιμερ, *Φιλοσοφία και κοινωνική κριτική* (Αθήνα 1984). Μ. Χορκχάιμερ, *Η έκλειψη του Λόγου* (Αθήνα 1987). Μ. Χορκχάιμερ & Τ. Αντόρνο, *Η διαλεκτική του διαφωτισμού* (Αθήνα 1996).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΟΝΤΕΡΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΙΔΕΩΝ

Παράδοση - Φ 250.6

Κωνσταντίνος Πρώμος

Τετάρτη 2:30-5:30, Δ 2 - Β

Ο κύκλος μαθημάτων με θέμα την ιστορία των μοντέρνων τεχνών και ιδεών θα καλύψει σε γενικές γραμμές και επιλεκτικά, κινήματα και τάσεις στις εικαστικές τέχνες και στην ιστορία των ιδεών από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα έως περίπου το 1920. Κύριο μέλημά μας θα είναι η εξέταση του μοντερνισμού τόσο ως καλλιτεχνικού φαινομένου όσο και ως φιλοσοφικής στάσης και ιστορικής περιόδου. Η έμφαση θα είναι μεν στις εικαστικές τέχνες, αλλά λόγω της φύσης των μοντέρνων κινήματων, τα οποία εκδηλώνονταν ταυτόχρονα σε διαφορετικές τέχνες και τις περισσότερες φορές εκ πεποιθήσεως γεφύρωναν τις αποστάσεις μεταξύ των τεχνών, θα γίνει μνεία, όπου είναι εφικτό, στην ιστορία της γλυπτικής, της αρχιτεκτονικής, της φωτογραφίας, της μουσικής και του κινηματογράφου. Όπως δηλώνει και ο τίτλος του μαθήματος, καθόλη τη διάρκειά του θα εξετάσουμε κινήματα όπως ο ιμπρεσιονισμός, ο φωβισμός, ο εξπρεσιονισμός, ο κυβισμός και η αφαίρεση, αναζητώντας ταυτόχρονα κάποια από τα φιλοσοφικά τους ανάλογα, τις ιδέες δηλαδή τις οποίες ενθάρρυναν και στις οποίες θεμελιώθηκαν συνειδητά είτε ασυνείδητα.

Βιβλιογραφία: Α. Χαραλαμπίδης, *Η τέχνη του 20^{ου} αιώνα: τόμ. 1, 1880-1920* (Θεσσαλονίκη: University Studio

Press, 1990). C. Baudelaire, *Αισθητικά δοκίμια* (Αθήνα: Printa, 1995). W. Benjamin, *Σαρλ Μπωντλαίρ: Ένας λυρικός στην ακμή του καπιταλισμού* (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1994). W. Benjamin, *Δοκίμια για την τέχνη* (Αθήνα: Κάλβος, 1978). F. Nietzsche, *Η γέννηση της τραγωδίας* (Θεσσαλονίκη: Εκδοτική). Mendelsson, Kant κά., *Τι είναι διαφωτισμός* (Αθήνα: Κριτική, 1989). M. Foucault, *Τι είναι διαφωτισμός* (Αθήνα: Έρασμος, 1988).

BYZANTINΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Παράδοση - Φ 272

Γιώργος Ζωγραφίδης

Παρασκευή 2:30-5:30, Δ 2 - Β

Εξετάζεται εισαγωγικά η ιστορία, η σημερινή κατάσταση και οι προοπτικές των σπουδών της Βυζαντινής φιλοσοφίας και αναλύονται οι προϋποθέσεις για την ερμηνεία της. Παρουσιάζονται οι δύο βασικές της πηγές, η αρχαία ελληνική φιλοσοφία και η πατερική σκέψη, στον βαθμό και ως προς τα σημεία που την επηρέασαν άμεσα (αριστοτελισμός, πλατωνισμός, χριστιανικό δόγμα). Καταδεικνύεται η συνέχεια αλλά και οι ρήξεις στη φιλοσοφία των δύο περιόδων. Συστηματοποιείται η προβληματική και τα κύρια θέματα της βυζαντινής σκέψης και παρακολουθείται συνοπτικά η ιστορική της πορεία από τον 9ο ως τον 15ο αιώνα. Συζητούνται η σημασία που είχε η φιλοσοφία ως θεωρία και ως δραστηριότητα στο Βυζάντιο, και ταξινομούνται οι μορφές και τα χαρακτηριστικά της φιλοσοφικής γραμματείας. Ιδιαίτερα αναλύονται -με βάση σχετικά κείμενα- οι φιλοσοφικές αρχές στις περιοχές της οντολογίας (θεός, οντολογική διαφορά, γενικές έννοιες), της κοσμολογίας (χρόνος και δημιουργία) και της ανθρωπολογίας (ψυχή και σώμα, ελεύθερη βούληση).

Βιβλιογραφία: Β. Τατάκης, *Η βυζαντινή φιλοσοφία* (Αθήνα: Σχολή Μωραΐτη, 1977), *Η πατερική και βυζαντινή φιλοσοφία* (Αθήνα: Αρμός, 2000). Ν. Ματσούκας, *Ιστορία της βυζαντινής φιλοσοφίας* (Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 1994). Λ. Μπενάκης, "Φιλοσοφία, 1071-1453", *Ιστορία του ελληνικού έθνους*, τόμ. Θ' (Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 1979) 348-71. L. Couloubaritsis, *Histoire de la philosophie ancienne et médiévale* (Παρίσι: Grasset, 1998). H. Hunger, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, τόμ. Α' (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1991) 37-122. J. Pelikan, *The Spirit of Eastern Christendom* (Σικάγο: The University of Chicago Press, 1974).

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ: ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΥΠΑΡΞΙΣΜΟΣ (ΑΠΟ ΤΟΝ HUSSERL ΣΤΟΝ HEDEGGER)

Παράδοση - Φ 291.1

Κωνσταντίνος Ανδρουλιδάκης

Δευτέρα 2:30-5:30, Δ 3 - 7 Α

"Φαινομενολογία" ονομάστηκε το φιλοσοφικό κίνημα, το οποίο ίδρυσε ο E. Husserl (από τους σπουδαιότερους φαινομενολόγους οι M. Scheler, M. Merleau-Ponty, P. Ricoeur, E. Lévinas), με στόχο τη θεμελίωση της φιλοσοφίας ως "αυστηρής επιστήμης". Η φαινομενολογία αποτελεί κυρίως μια νέα γνωσιοθεωρητική μέθοδο. Από το φαινομε-νολογικό κίνημα προήλθε εν μέρει ο Υπαρξισμός (M. Heidegger, K. Jaspers, G. Marcel, J.-P. Sartre), μέλημα του οποίου είναι κυρίως η "θεμελιώδης οντολογία", αλλά και η ανθρωπολογία, η μεταφυσική και η ηθική. Στο μάθημα θα παρακολουθήσουμε ιστορικά και συστηματικά τα κυριότερα σημεία των δύο αυτών ρευμάτων της σκέψης.

Βιβλιογραφία: Όλες οι έγκυρες ιστορίες φιλοσοφίας του 20^{ου} αιώνα, π.χ. Encyclopédie de la Pléiade, *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, τ. 4. 20ός αιώνας - Σύγχρονα φιλοσοφικά ρεύματα (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1982). H. Spiegelberg (επιμ.), *The Phenomenological Movement* (Χάγη: M. Nijhoff, 31982).

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΑ

Σεμινάριο - Φ 302

Βασίλης Κάλφας

Δευτέρα 11:30-2:30, Σ 1

Στο σεμιναριακό αυτό μάθημα θα παρουσιαστούν εργασίες που θα διαγράφουν τη σταδιακή διαμόρφωση και μετεξέλιξη της πλατωνικής θεωρίας των Ιδεών από τον Ευθύφωνα έως τους Νόμους. Αναφορά θα γίνει και στην αριστοτελική παρουσίαση της θεωρίας της Ιδεών.

Προαπαιτούμενο για την επιλογή του Σεμιναρίου είναι η παρακολούθηση του μαθήματος "Πλατωνική θεωρία των Ιδεών" (ΦΙΛΣ 121/ Φ 264.1, Εαρινό Εξάμηνο 1999-2000).

ΚΑΝΤ: ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ (Α' μέρος:

Σεμινάριο - Φ 303

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ)

Κωνσταντίνος Ανδρουλιδάκης

Τρίτη 11:30-2:30, Σ 1

Η *Κριτική της κριτικής δύναμης* (1790) -η τρίτη μεγάλη *Κριτική* του Immanuel Kant- πραγματεύεται τα κεντρικά ζητήματα της αισθητικής και της τελολογίας της φύσης. Το πρώτο μέρος του έργου (η *Κριτική της αισθητικής κριτικής δύναμης*) θεωρείται ως η πραγματική θεμελίωση της αισθητικής στη νεώτερη φιλοσοφία, ύστερα από την πρωτοποριακή συμβολή των προδρόμων της, λ.χ. του A. Baumgarten. Στο Σεμινάριο θα μελετήσουμε ορισμένα επιλεγμένα τμήματα της τρίτης καντιανής *Κριτικής*.

Κείμενα: I. Kant, *Κριτική της κριτικής ικανότητας*, εισ.-μτφ.-σχ. Χ. Τασάκος (Αθήνα: Printa, 2000). I Κάντ, *Η πρώτη Εισαγωγή στην Κριτική της Κριτικής δύναμης*, μτφ. Π. Μείνιανη, θέωρηση μτφ. Γ. Ξηροπαϊδης, επίμετρο-επιμ. Κ. Ψυχοπαϊδης (Αθήνα: Πόλις, 1996).

ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΜΟΣ

Σεμινάριο - Φ 304

Μαρία Βενιέρη

Δευτέρα 5:30-8:30, Σ 1

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Σεμινάριο - Φ 305

Γιώργος Ρουσόπουλος

Πέμπτη 5:30-8:30, Σ 1

Θα αναφερθούμε σε βασικά ζητήματα της φιλοσοφίας της γλώσσας, δίνοντας έμφαση στις πηγές. Θα μας απασχολήσουν συγγραφείς όπως οι Frege, Russell, Wittgenstein, Carnap, Tarski, Quine, Kripke, Davidson, Dummett κ.ά. Βασικά προβλήματα που θα μας απασχολήσουν στο Σεμινάριο είναι: (1) οι προϋποθέσεις διατύπωσης θεωριών της αλήθειας και του νοήματος, και (2) το πρόβλημα του ρεαλισμού και οι κριτικές που ασκούνται σ'αυτόν.

Η βιβλιογραφία του μαθήματος είναι εκτενής (περιλαμβάνει ελληνικά κείμενα -μεταφράσεις ή πρωτότυπα- και ξενόγλωσσα, κυρίως αγγλικά) και θα προσδιοριστεί κατά θέμα και εβδομάδα.

Σεμινάριο - Φ 306

Ανδρέας Λέμπεντεφ

ΒΛΕΠΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΛΕΓΟΝΤΑΣ: ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΟΥΚΤΟΥΡΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΕΧΝΗΣ

Σεμινάριο - Φ 307

Κωνσταντίνος Πρώμος

Πέμπτη 5:30-8:30, Σ 2

Αν, όπως μας είπε τόσο εύστοχα ο Φουκώ, η σχέση του λόγου με την τέχνη είναι όντως ατελής, δηλαδή ούτε ο λόγος ούτε η τέχνη μπορούν σε τελική ανάλυση να κατανοηθούν ο ένας στους όρους του άλλου, τότε είναι άραγε μάταιο να προσπαθούμε να λέμε ό,τι βλέπουμε και να βλέπουμε ό,τι λέμε; Προφανώς όχι, εφόσον διατηρούμε πάντα ανοιχτή αυτήν τη σχέση του λόγου με την τέχνη, εφόσον δηλαδή χρησιμοποιούμε την ασυμβατότητά τους ως σημείο εκκίνησης. Όταν μάλιστα διατηρούμε τη σχέση αυτή ανοιχτή, τότε αντίθετα οφείλουμε να προσπαθούμε να βλέπουμε ό,τι λέμε και να λέμε ό,τι βλέπουμε. Πρέπει να μπορούμε να λέμε πώς οι διάφορες φορμαλιστικές στρατηγικές, χρήσεις του χρώματος, του τόνου, του φωτός, οι διαμορφώσεις του χώρου ή της επιφάνειας, οι μορφικές αποδώσεις ή ακόμα κι αυτές οι χειρονομίες μπορούν να γίνουν αντιληπτές στα πλαίσια δεδομένων και ιστορικών τρόπων κατανόησης του κόσμου. Από την άλλη πλευρά, οφείλουμε να δούμε πώς συχνά στη βουβή αναπαραστατική συγκρότηση των έργων τέχνης προτείνονται νέοι τρόποι θεώρησης του κόσμου ή ανατρέπονται οι παλιοί. Οι προσεγγίσεις των έργων τέχνης στα πλαίσια της φαινομενολογίας και του στρουκτουραλισμού που θα αναλύσουμε υπήρξαν πρότυπες μελέτες της σχέσης λόγου και τέχνης, οι οποίες μάλιστα άσκησαν σημαντική επιρροή στη φιλοσοφία και την ιστορία της τέχνης του εικοστού αιώνα.

Βιβλιογραφία: M. Heidegger, *Η προέλευση του έργου τέχνης* (Αθήνα: Δωδώνη, 1986). M. Shapiro, "The Still Life as a Personal Object: A Note on Heidegger and Van Gogh" και "Further Notes on Heidegger and Van Gogh", *Theory and Philosophy of Art* (Νέα Υόρκη: Braziller, 1994), 135-153. J. Derrida, *La vérité en peinture* (Παρίσι: Flammarion, 1978). M. Merleau-Ponty, *Η αμφιβολία του Σεζάν. Το μάτι και το πνεύμα* (Αθήνα: Νεφέλη, 2000). M. Foucault, *Οι λέξεις και τα πράγματα* (Αθήνα: Γνώση, 1986). M. Foucault, *Αυτό εδω δεν είναι μια πίνα* (Θεσσαλονίκη: "Οθόνη"). S. Alpers, "Interpretation without Representation, or, The Viewing of *Las Meninas*", *Art History and its Methods*, επιμ. E. Fernie (Λονδίνο: Phaidon, 1996). R. Barthes, *Ο φωτεινός θάλαμος: Σημειώσεις για τη φωτογραφία* (Αθήνα: Ράππας, 1983).

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ: Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ, ΤΟ ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ

Σεμινάριο - Φ 308

Δημήτριος Χατζόπουλος

Παρασκευή 5:30-8:30, Σ 1

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Σεμινάριο - Φ 309

Κατερίνα Μαρκεζίνη

Τρίτη 8:30-11:30, Σ 2

Το Σεμινάριο αυτό συνιστά συνδυασμό θεωρητικής προσπέλασης και κριτικής εφαρμογής θεμελιωδών ηθικών αρχών (ελευθερία και ισότητα) στη σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία. Ζητήματα όπως οικονομικο-κοινωνικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στους ανθρώπους και ιδιοκτησιακά δικαιώματα, εθνικισμός και κρατική παρέμβαση, πόλεμος και τρομοκρατία, διαπολιτισμική αποδοχή και υιοθέτηση κοινών ηθικών αρχών, ηθική κοινότητα ανθρώπινου και ζωικού βασιλείου, περιβαλλοντική ηθική θα παρουσιαστούν με συστηματικό τρόπο.

KIERKEGAARD: Η ΕΝΝΟΙΑ "ΑΓΩΝΙΑ"	Σεμινάριο - ΦΙΛΣ 310
Θεόδωρος Πενολίδης	Τετάρτη 2:30-5:30, Σ 2
<p>Η <i>υπαρξιακή αγωνία</i> είναι γνώρισμα του ανθρώπου που ανακαλύπτει τον εαυτό του ως πνεύμα. Η αγωνία δεν αναφέρεται στα γήινα καθημερινά προβλήματα, αλλά στο πλησίασμα του Πνεύματος. Όπως η <i>ειρωνεία</i>, ο <i>απελπισμός</i> κτλ. έτσι και η αγωνία αποτελεί τον υπαρξιακό προσδιορισμό της αυτοπραγμάτωσης της υποκειμενικότητας. Πού αναζητούμε την υποκειμενικότητα; Πού βρίσκουμε το Πνεύμα; Κατ' αρχήν το Πνεύμα εγκαθίσταται εντός μας, διατείνεται ο Kierkegaard, μέσα από μία ανεπαίσθητη μετατόπιση του ταυτιστικού και οντικού στοιχείου του συνειδέναι προς το παραβατικό (προπατορικό αμάρτημα) και το μηδενικό.</p> <p>Η αγωνία ανακαλύπτει το Μηδέν. Στροβιλιζόμαστε στην αγωνία. Πιο καθαρά: η αγωνία μάς αφήνει να αιωρούμαστε, καθώς οδηγεί την οντολογική βάση της ύπαρξης σε διολίσθηση. Η υποκειμενικότητα αποκαλύπτεται μέσα στην αγωνία, ως η εκμηδένιση των όντων στην ολότητά τους. Η εκμηδένιση, ως μια λαθραία παραπομπή στη διολισθαίνουσα ολότητα των όντων, είναι αυτή η ίδια η ουσία του Πνεύματος.</p> <p>Μόνον επειδή το Μηδέν έχει φανερωθεί στο βάθος του Πνεύματος, μπορεί να παράγεται ως η πλήρης παραδοξότητα των όντων. Μόνον όταν η παραδοξότητά τους αποκαλύπτεται ως το Μηδέν, τα όντα αφυπνίζονται και ελκύουν την <i>απορία</i> (η απαρχή του Πνεύματος). Μόνον στη βάση της απορίας ανακύπτει το "γιατί": η <i>ερώτηση</i> και η <i>αιτιολόγηση</i> ως οι βασικότερες προκείμενες του νοείν. Έτσι, η αγωνία γίνεται αποδεκτή: "Όποιος έμαθε σωστά να αγωνιά, αυτός έχει μάθει το 'Υψιστο". Εδώ βέβαια αγωνιά για το λυτρωτικό πλησίασμα του Θεού και για την πνευματική κοινωνία σε Αυτόν.</p> <p>Κείμενο: S. Kierkegaard, <i>Η έννοια της αγωνίας</i> (Αθήνα: Δωδώνη).</p>	

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	Σεμινάριο - Φ 311
Σταυρούλα Τσινιόρεμα	Πέμπτη 11:30-2:30, Σ 1

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι [ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ]	Παράδοση (Υ) - ΨΥΧΣ 100
Χριστίνα Παπαλιού	Πέμπτη 5:30-8:30, Δ 1 - Α
<p>Στην παράδοση εξετάζονται θεμελιώδεις γνωστικές λειτουργίες όπως η αντίληψη, η προσοχή, η μνήμη, η σκέψη και η σχέση μεταξύ σκέψης και γλώσσας καθώς και βασικοί νευροφυσιολογικοί μηχανισμοί που ελέγχουν την ανθρώπινη συμπεριφορά. Επιπλέον, γίνεται εισαγωγή σε βασικά στοιχεία στατιστικής.</p> <p>Βιβλιογραφία: Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Bem, D.J., & Nolen- Hoeksema, S. (1996) <i>Hilgard's Introduction to Psychology</i>, 12^η έκδ.. San Diego: Harcourt Brace College Pbl. Hayes, N. (1994) <i>Εισαγωγή στην Ψυχολογία</i>, τόμος Α', επιμέλεια Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Β' Έκδοση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Lloyd, P., Mayes, A., Manstead, A.S.R., Meudell, P.R., & Wagner, H.L. (1986) <i>Introduction to Psychology: An integrated approach</i>. Fontana Press.</p>	

ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΓΝΩΣΗ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 220
Δέσποινα Σταματοπούλου	Πέμπτη 2:30-5:30, Δ 2 - Γ

ΚΙΝΗΤΡΑ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 236
Κορίννα Κουφάκου	Πέμπτη 11:30-2:30, Δ 2 - Β

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 251
Σταυρούλα Κυρκούλη	Παρασκευή 11:30-2:30, Δ 2 - Β
<p>Θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν πειραματικά ευρήματα σχετικά με την αιτιολογία, την παθολογία και τη φαρμακολογική αντιμετώπιση της σχιζοφρένειας, των συναισθηματικών διαταραχών, των διαταραχών άγχους και του αυτισμού.</p>	

ΒΡΕΦΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 267
Γιάννης Κουγιουμουτζάκης	Δευτέρα 11:30-2:30, Δ 3
<p>Κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα παρουσιαστούν (σε video και slides) ερευνητικά ευρήματα από τον τομέα της βρεφικής ψυχολογίας των τελευταίων χρόνων, τα οποία υπονομεύουν βασικές θέσεις των κλασικών αναπτυξιακών θεωριών. Θα συζητηθούν, επίσης, τα σύγχρονα θεωρητικά ρεύματα για τη βρεφική ανάπτυξη.</p> <p>Πιο ειδικά, οι βασικές ενότητες του μαθήματος είναι: ο κοινωνικός κόσμος του βρέφους, ο φυσικός κόσμος του βρέφους, το κλάμα και η παρηγοριά, ο ύπνος των βρεφών, η ανάπτυξη της αίσθησης ασφάλειας και η ανάπτυξη του βρέφους των εργαζόμενων γονέων.</p> <p>Προαπαιτούμενο μάθημα: Γενική Ψυχολογία Ι.</p>	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 268 βλ. ΚΟΙΣ 176
Ελπίδα Ρίκου	Τρίτη 2:30-5:30, Δ 2 - Α
ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΕΙΑ	Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 304
Σταυρούλα Κυρκούλη	Τετάρτη 2:30-5:30, Σ 1
<p>Το σεμινάριο αυτό θα εστιαστεί σε τρεις κυρίως περιοχές. Στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ γενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων, στα νέα αντιψυχωσικά φάρμακα και σε ζωικά μοντέλα σχιζοφρένειας.</p>	
ΑΙΣΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΗ	Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 330
Δέσποινα Σταματοπούλου	Παρασκευή 8:30-11:30, Σ 1
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 331
Χριστίνα Παπαλιού	Παρασκευή 11:30-2:30, Σ 1
<p>Η μουσική επηρεάζει το σύνολο σχεδόν των ανθρώπινων ψυχολογικών λειτουργιών. Στο σεμινάριο εξετάζονται πτυχές της γνωστικής και συναισθηματικής λειτουργίας, της οντογενετικής εξέλιξης, της συμβολικής λειτουργίας, της δημιουργικότητας και του ταλέντου, όπως αυτές μας αποκαλύπτονται από τη μελέτη της αυθόρμητης μουσικής δραστηριότητας, καθώς και οι εφαρμογές της μουσικής στην αντιμετώπιση ποικίλων μορφών ψυχοπαθολογίας.</p> <p>Βιβλιογραφία: Deliege, I. & Sloboda, J. (eds.) (1997) <i>Perception and Cognition of Music</i>. Psychology Press Levman, B.G. (1992) "The genesis of music and language", <i>Ethnomusicology</i>, 36(2), 147- 170. Meyer, L.B. (1956) <i>Emotion and Meaning in Music</i>. Chicago: University of Chicago Press. Seashore, C.E. (1967) <i>The Psychology of Music</i>. New York: Dover. Sloboda, J.A. (1985) <i>The Musical Mind: The cognitive psychology of music</i>. Oxford: Oxford University Press. Trevarthen, C. (2000) <i>Musicality and the Intrinsic Motive pulse: Evidence from human psychobiology and infant communication</i> (αδημοσίευτο χειρόγραφο).</p>	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 332
Κορίννα Κουφάκου	Τετάρτη 5:30-8:30, Σ 1
Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΔΥΜΩΝ	Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 333
Γιάννης Κουγιουμουτζάκης	Τρίτη 8:30-11:30, Σ 1
<p>Στο Σεμινάριο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα επεξεργαστούν αγγλόφωνα κυρίως κείμενα σχετικά με την ανάπτυξη των διδύμων από την εμβρυακή περίοδο μέχρι το θάνατο, αλλά και μετά από αυτόν -πώς δηλαδή βιώνει το θάνατο του αδελφού/αδελφής του ο επιζών διδυμος.</p> <p>Πιο ειδικά, κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα συζητήσουμε τις ακόλουθες ενότητες: οι διδυμοί κατά την εμβρυακή ηλικία (απλοί/διωγενείς και ιδανικοί/μονωγενείς διδυμοί), η εγκυμοσύνη των διδύμων (τι κάνουν και πώς μοιράζονται το χώρο της μήτρας;), ο τοκετός των διδύμων (η ψυχολογική κατάσταση της μητέρας και του πατέρα), πότε αρχίζει η προσκόλληση των διδύμων; γιατί υπάρχει κενό γνώσης; η γλωσσική ανάπτυξη των διδύμων κατά τα νηπιακά και παιδικά χρόνια, οι διδυμοί με ειδικές ανάγκες, η ανάπτυξη των διδύμων κατά την</p>	

εφηβική ηλικία, η ανάπτυξη των διδύμων κατά τη μέση ηλικία, η προσωπικότητα των διδύμων - η ταυτότητα και οι σχέσεις τους με την οικογένεια, η ανάπτυξη των διδύμων κατά τη γεροντική ηλικία, ο θάνατος του ενός διδύμου και οι αντιδράσεις του άλλου, κάποια πρώτα ερευνητικά ευρήματα από την ψυχολογία των τριδύμων, υπάρχει τηλεπάθεια μεταξύ των διδύμων ή μήπως τα συμβάντα συγχρονικότητας και ταυτοχρόνου βιώματος πόνου ή κινδύνου (ενώ βρίσκονται σε διαφορετικά μέρη) οφείλονται στα κοινά γονίδια που φέρουν; Σε αντίθεση με την επικρατούσα υπόθεση των ομοιοτήτων (νοημοσύνης, προσωπικότητας κτλ.) των διδύμων, το Σεμινάριο θα κλείσει με το ακόλουθο ερώτημα και τη σχετική, θετική και αρνητική, ερευνητική μαρτυρία: μήπως οι δίδυμοι είναι όπως και οι μη δίδυμοι και δεν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να τους θεωρούμε ως ένα ξεχωριστό είδος μέσα στο είδος μας; Προαπαιτούμενο μάθημα: Γενική Ψυχολογία Ι.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΚΦΑΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 334 βλ. ΚΟΙΣ 345

Ελπίδα Ρίκου

Δευτέρα 2:30-5:30, Σ 2

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ Ι [ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ]

Παράδοση (Υ) - ΚΟΙΣ 103

Αντώνης Γεωργούλας

Παρασκευή 5:30-8:30, Δ 3

Στα μέσα του 19^{ου} αι. προωθείται η άποψη, η οποία με τον καιρό επικρατεί, ότι τα κοινωνικά φαινόμενα μπορούν να εξηγηθούν επιστημονικά και ότι η πρόοδος της κοινωνίας εξαρτάται από την ίδια κι όχι από εξω-κοινωνικούς παράγοντες. Με αφετηρία αυτήν την άποψη δημιουργούνται αφενός ολικές κοινωνικές θεωρίες και αφετέρου τίθενται σημαντικά προβλήματα μεθόδου, δηλαδή ως προς το πώς είναι δυνατή η επιστημονική προσέγγιση του κοινωνικού κόσμου. Έτσι, από τον Α. Κοντ μέχρι τον Μ. Βέμπερ διαμέσου των Κ. Μαρξ και Ε. Ντυρκάιμ, η κοινωνία οροθετείται ως αντικείμενο επιστημονικής μελέτης. Η έννοια των κλασικών της κοινωνικής θεωρίας, οι οποίοι θεωρούνται και ως οι "πατέρες θεμελιωτές" της κοινωνιολογίας, ήταν αφενός η κατανόηση της συγκεκριμένης τους, νεωτερικής κοινωνίας συγκριτικά με προηγούμενες μορφές κοινωνικής οργάνωσης και αφετέρου η επεξεργασία μιας επιστημονικής μεθόδου προσέγγισης των κοινωνικών φαινομένων. Στο μάθημα θα παρουσιαστούν οι προηγούμενες διαδρομές, δηλαδή ο τρόπος που από τον Κοντ μέχρι τον Βέμπερ δια μέσου των Μαρξ και Ντυρκάιμ, συγκροτείται η κοινωνία ως αντικείμενο επιστημονικής μελέτης.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 110

Σπύρος Σακελλαρόπουλος

Τετάρτη 2:30-5:30, Δ 1 - Α

ΘΕΩΡΙΕΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 111

Σπύρος Σακελλαρόπουλος

Πέμπτη 11:30-2:30, Αίθουσα Μιχαηλή

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 134

Παναγιώτης Πανόπουλος

Δευτέρα 11:30-2:30, Σ 2

Σ'αυτή τη σειρά μαθημάτων, θα προσεγγίσουμε τα κυριότερα θεωρητικά ρεύματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της κοινωνικής ανθρωπολογίας κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Θα εστιάσουμε, ειδικότερα, στον δομισμό, την αμερικανική "πολιτισμική ανθρωπολογία", τη συμβολική ανθρωπολογία, τον δομομαρξισμό, την πολιτισμική οικολογία, τη θεωρία της πρακτικής και τις ποικίλες μετα-δομιστικές θεωρήσεις της κοινωνικής και πολιτισμικής κατασκευής της πραγματικότητας. Θα εξετάσουμε σε ποια σημεία τους οι νεώτερες θεωρητικές κατευθύνσεις συνεχίζουν παλιότερους θεωρητικούς και μεθοδολογικούς προβληματισμούς και σε ποια τους ανανεώνουν ή διαφοροποιούνται ριζικά από αυτούς. Θα αναφερθούμε, ακόμη, στις ιδιαίτερες θεματικές περιοχές στις οποίες εστίασε η κάθε θεωρητική κατεύθυνση. Θα εξετάσουμε, επίσης, τις συνάψεις και τις αντιθέσεις ανάμεσα σε ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές θεωρήσεις, συγκρίνοντας τις μεθοδολογικές και αναλυτικές προτεραιότητες και προβληματισμούς των δύο κλάδων. Θα εντάξουμε, τέλος, τις θεωρητικές αναζητήσεις που έγιναν τις τελευταίες δεκαετίες στον χώρο της ανθρωπολογίας, όσο και αυτές που γίνονται σήμερα, στο ευρύτερο πολιτικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο του τέλους της εποχής της αποικιοκρατίας και της νέας εποχής της "παγκοσμιοποίησης".

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 135

Γιώργος Νικολακάκης

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΑΖΑΣ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 138

Αντώνης Ασρινάκης - Νίκος Παναγιωτόπουλος

Τετάρτη 5:30-8:30, Δ 2 - Β

Μέσω μιας προσπάθειας εντοπισμού και ανάλυσης των επιστημολογικών και επιστημονικών σφαλμάτων που εκπηγάζουν από την "επιστημονική δόξα" και διαπράττονται στον χώρο της "Κοινωνιολογίας της παραβατικότητας", το μάθημα επιχειρεί να καταδείξει πως η Κοινωνιολογία της παρέκκλισης, συνδεδεμένη με την Κοινωνιολογία της κουλτούρας και της γνώσης, μακράν του να αποτελεί εκείνο το είδος εφαρμοσμένης επιστήμης, εδράζει στα θεμέλια μιας γενικής ανθρωπολογίας της εξουσίας και της νομιμότητας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ, ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 176

Ελπίδα Ρίκου

Τρίτη 2:30-5:30, Δ 2 - Α

Η έννοια της κοινωνικής αναπαράστασης, η οποία συγκεντρώνει σήμερα το ενδιαφέρον πολλών κοινωνικών ψυχολόγων, τείνει να αποκτήσει κεντρική θέση και σε άλλες κοινωνικές επιστήμες (ανθρωπολογία, ιστορία, κοινωνιολογία κ.ά.). Οι έρευνες πληθαίνουν σε διάφορους τομείς (διάδοση επιστημονικών θεωριών, διδακτική των επιστημών, εκπαίδευση, υγεία, πολιτική, περιβάλλον, μειονότητα κ.ά.). Παράλληλα, ποικίλουν οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις (συνεντεύξεις, συμμετοχική παρατήρηση, πείραμα κ.ά.).

Εξετάζοντας τις κοινωνικές αναπαραστάσεις ως μορφές γνώσης, οι οποίες διαμορφώνονται κοινωνικά και επηρεάζουν τις συμπεριφορές ατόμων και ομάδων μετέχοντας στην κατασκευή μιας κοινής πραγματικότητας, πραγματευόμαστε ζητήματα νοοτροπιών, ιδεολογίας, μνήμης, "κοινής λογικής" και πρακτικών διαχείρισης της καθημερινής ζωής στη νεωτερικότητα.

ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ:
Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 296 βλέπε Φ 241.2

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Δευτέρα 5:30-8:30, Δ 1 - Α

ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 297

Ρενάτε Πορτς

Τρίτη 5:30-8:30, Δ 2 - Β

Αντικείμενο της παράδοσης είναι η μελέτη της γλώσσας ως συμβολικού σημειολογικού συστήματος και της χρήσης της σε κοινωνικά και περιστασιακά περιβάλλοντα, όπως διεξάγεται διεπιστημονικά από τη γλωσσολογία και την κοινωνιολογία, την εθνογραφία της επικοινωνίας και την κοινωνική ψυχολογία της γλώσσας σε ένα ευρύ φάσμα θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων. Θα αναλυθούν τα εξής θέματα: η δομική και λειτουργική ποικιλότητα της γλώσσας, ενδογλωσσικοί και εξωγλωσσικοί παράμετροι της γλωσσικής παραλλαγής και μεταβολής, κοινωνικο-πολιτισμικές γλωσσικές πρακτικές και κανόνες, μεταφορικές χρήσεις της γλώσσας, η έκφραση και κατασκευή της κοινωνικής ταυτότητας στο πλαίσιο της συνομιλίας, διαδικασίες της συμβολικής σύγκλισης και απόκλισης στη συνομιλία μεταξύ μελών διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Επαφή/ανάμειξη/εναλλαγή/έκλειψη γλωσσικών ποικιλιών και γλωσσών στο άτομο και στην κοινωνία. Γλωσσικές ιδεολογίες και πολιτικές.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ II:
ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 340

Αντώνης Γεωργούλας

Τρίτη 5:30-8:30, Σ 2

Στο Σεμινάριο αυτό θα θιγούν ζητήματα σύνδεσης κοινωνιολογικής θεωρίας, μεθοδολογίας και τεχνικών συλλογής - ανάλυσης δεδομένων. Ως παράδειγμα θα χρησιμοποιηθούν οι σχέσεις θρησκείας και πολιτικής στην Ελλάδα, με έμφαση στην τρέχουσα διαμάχη γύρω από τις "ταυτότητες". Αφού γίνει επεξεργασία μιας θεωρητικής προβληματικής της συλλογικής ταυτότητας και διατυπωθούν κάποιες υποθέσεις, το ενδιαφέρον θα στραφεί προς τη συλλογή και ανάλυση του υλικού που είναι απαραίτητο για τη σήριξη των υποθέσεων.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ II

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 341

Αντώνης Ασρινάκης

Πέμπτη 11:30-2:30, Σ 2

ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ, ΜΠΛΟΥΖ, ΦΛΑΜΕΝΚΟ, ΤΑΝΓΚΟ, ΦΑΔΟΥ:
ΜΙΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 342

Παναγιώτης Πανόπουλος

Τρίτη 2:30-5:30, Σ 2

Στο σεμινάριο αυτό στοχεύουμε στη συγκριτική μελέτη, μέσα από μια ανθρωπολογική οπτική, ορισμένων από τις πιο σημαντικές μουσικές κουλτούρες που αναπτύχθηκαν στις "παρυφές" των μεγαλουπόλεων της Ευρώπης και της Αμερικής σε εποχές σημαντικών ιστορικών μετασχηματισμών. Παρόλο που η μελέτη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών συνιστωσών του ρεμπέτικου, του αμερικανικού μπλουζ, του ισπανικού φλαμένκο, του αργεντινικού τάνγκο και του πορτογαλικού φαδού έχει προχωρήσει σε βάθος, η σύγκριση ανάμεσα σ'αυτά τα συγγενή μουσικά ιδιώματα έχει αρχίσει πολύ πρόσφατα. Θα εστιάσουμε την προσοχή μας στις ποικίλες παραμέτρους οι οποίες συνέβαλαν στη δημιουργία των συνθηκών που γέννησαν, εξέθρεψαν και συντήρησαν αυτές τις μουσικές κουλτούρες για αρκετές δεκαετίες. Θα εξετάσουμε, ακόμη, μαζί με το οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο, τους σύνθετους συμβολικούς και αξιακούς κώδικες που συνδέονται μ'αυτά τα μουσικά ιδιώματα, θα ανασυγκροτήσουμε, κατά περίπτωση, την οργάνωση και τη λειτουργία των συμβόλων, που αναδεικνύουν τη μουσική έκφραση σε κυρίαρχο πολιτισμικό ιδίωμα μη προνομιούχων κοινωνικών ομάδων. Επίσης, θα εστιάσουμε στο ζήτημα της πρόσληψης και της υποδοχής αυτών των μουσικών ιδιωμάτων από τις κυρίαρχες κοινωνικές ομάδες των χωρών τους ή του εξωτερικού και θα αναλύσουμε τις σύνθετες σχέσεις μεταξύ των "τοπικών" πολιτισμικών πρακτικών και της "παγκοσμιοποίησης" των πολιτισμικών εικόνων.

ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 343

Νίκος Παναγιωτόπουλος

Πέμπτη 8:30-11:30, Σ 1

Στόχος του Σεμιναρίου είναι η ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι φορείς διατήρησης της (έννομης) τάξης πραγμάτων επιτυγχάνουν να πείσουν ότι η διαφορετική αποτελεσματικότητα της δράσης τους οφείλεται στις "εγγενείς" ιδιότητες εκείνων που την υφίστανται και, συνεπώς, είναι ανεξάρτητη από οποιονδήποτε κοινωνικό επικαθορισμό, επιχειρεί να συλλάβει την ειδική συμβολή τους στη συντήρηση της δομής των σχέσεων μεταξύ των κοινωνικών τάξεων και, ταυτόχρονα, στη νομιμοποίηση αυτής της δομής.

ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 344

Ρενάτε Πορτς

Τετάρτη 5:30-8:30, Σ 2

Σ'αυτό το Σεμινάριο θα μελετηθεί η κοινωνιογλωσσολογική εξέλιξη στην παιδική και εφηβική ηλικία, βάσει εμπειρικών ερευνητικών εργασιών από τον χώρο της δομιστικής, λειτουργικής και διαδραστικής κοινωνιογλωσσολογίας και της εθνογραφίας της επικοινωνίας. Θα εξετασθούν φαινόμενα της κατάκτησης και χρήσης της γλώσσας στο οικογενειακό, σχολικό και ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, καθώς και σε дуάδες και ομάδες συνομηλίκων. Προσοχή θα δοθεί και στη γλωσσική πορεία των παιδιών από γλωσσικές μειονότητες.

Η παρακολούθηση του Σεμιναρίου θα περιλαμβάνει την παρουσίαση μιας εισήγησης και τη συμμετοχή σε ασκήσεις εμπειρικής κοινωνιογλωσσολογικής έρευνας.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΚΦΑΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 345

Ελπίδα Ρίκου

Δευτέρα 2:30-5:30, Σ 2

Αναζητώντας τις κοινωνικές ρίζες της ατομικότητας, δανειζόμαστε εργαλεία από διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις και αναφερόμαστε στην ερευνητική εμπειρία, ώστε να κατανοήσουμε καλύτερα πώς επαναπροσδιορίζεται το ζήτημα της ατομικής ταυτότητας, όταν το εξετάζουμε σε αναφορά με τις συνθήκες της νεωτερικότητας. Στόχος μας, δηλαδή, είναι να μελετήσουμε τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζεται η κατασκευή ταυτότητας και διαμορφώνεται το βίωμα της υποκειμενικότητας από παράγοντες σχετικούς με τον χώρο, τον χρόνο και τις κοινωνικές σχέσεις, όπως αυτές διαμορφώνονται στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες.

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 346

Γιώργος Νικολακάκης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Άσκηση - ΠΑΙΣ 010

Ιωάννα Ραμουτσάκη -

Κοσμάς Χατζηαναστασίου

Τρίτη 11:30-2:30, Αίθουσα Μιχελή

Τρίτη 5:30-8:30, Σ 2

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 100

Καλλιόπη Πηγιάκη

*Υποχρεωτική μόνο για ΣΤ', Η' Εξάμηνο
Τρίτη 2:30-5:30, Δ 3 - 7 Α*

Στην Παράδοση αυτή θα εξεταστούν τα εξής θέματα: Αντικείμενο και έννοια της αγωγής. Σκοποί και μέσα της αγωγής. Βασική ορολογία της Παιδαγωγικής διαδικασίας. Κλάδοι της Παιδαγωγικής επιστήμης. Σύνομη εισαγωγή στη μεθοδολογία της Παιδαγωγικής έρευνας. Σύνομη θεώρηση των βασικών κλάδων της Παιδαγωγικής. Σύνομη ιστορική εξέλιξη της παιδαγωγικής σκέψης (μεγάλοι παιδαγωγοί και σύγχρονες απόψεις της Παιδαγωγικής).

Βοήθημα: Ι. Πυργιωτάκης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική* (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 2000).

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 105

Μαρία Κοζαράκη

Τρίτη 11:30-2:30, Δ 2 - Β

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 413

Καλλιόπη Πηγιάκη

Δευτέρα 5:30-8:30, Σ 2

Γιώργος Ζωγραφίδης

Δίνεται πρώτα μια συνοπτική εικόνα του μεσαιωνικού κόσμου κατά τον 13ο αιώνα με έμφαση στο εξωτερικό πλαίσιο της πολιτικής σκέψης του Ακινάτη: την άνοδο των αστών, την ανάπτυξη των πόλεων, τη μοναρχική εξουσία και την παπική εκκλησία, την άνθιση των πανεπιστημίων. Από τον χώρο της σκέψης επισημαίνονται ο σχολαστικισμός και η πρόσληψη του Αριστοτέλη, η θεωρία του φυσικού δικαίου και η μετάβαση από τον πολιτικό αυγουστινισμό [political augustinianism] και τον διωισμό των δύο πολιτειών (θείκης και επίγειας) στην πολιτική θεολογία που επαναξιολογεί την πολιτική πραγματικότητα και της δίνει μια θέση στην καθολική τάξη των πραγμάτων. Παρουσιάζεται συνοπτικά το θεολογικό-φιλοσοφικό πρόγραμμα του Ακινάτη και εντάσσεται σ' αυτό η τελεολογική ανάλυση της πολιτικής κοινότητας (πολίτευμα, νόμος, δικαιώματα) και της ανθρώπινης πράξης (αρετές). Αφειρητά και κύριο αντικείμενο της ανάλυσης είναι δύο βασικά πολιτικά κείμενα του Ακινάτη, οι ερωτήσεις της *Summa theologiae* για τον νόμο (1a2ae, 90-97) και το μικρό έργο *De regno*, με αναφορές στα υπομνήματά του στα *Ηθικά Νικομάχεια* και τα *Πολιτικά* του Αριστοτέλη.

Κείμενα: Θωμάς Ακινάτης, *De Regno ad regem Cypri*, *Summa Theologiae* 1a2ae, 90-97. *The political ideas of St. Thomas Aquinas*, επιμ. D. Bigongiari (Νέα Υόρκη: Hafner, 1953). *St. Thomas Aquinas on politics and ethics*, επιμ. P.E. Sigmund (Νέα Υόρκη: Norton, 1988). Βιβλιογραφία:

Γιώργος Μαραγκός

Η νεώτερη φιλοσοφία προβαίνει σε ένα σημαντικό "αντι-αριστοτελικό" διάβημα: αμφισβητεί την προτεραιότητα της υπόστασης έναντι της νόησης. Η φιλοσοφία της Σχολής, η οποία κρύβεται πίσω από τον ανιστόρητο όρο "αριστοτελική φιλοσοφία", θέτει το πράγμα έξω από τη γνώση, ως έναν φορέα, ο οποίος δέχεται την γνώση δίχως ο ίδιος να μπορεί να αποτελέσει γνώση.

Αυτή η δογματική άποψη τίθεται τώρα υπό αμφισβήτηση. Η γνώση που αναφέρεται αδιάσκεπτα σε ένα "πράγμα" υποκαθίσταται από μια έννοια γνώσης που επιτελείται ως μέθοδος συσχέτισης, σύνταξης και αλληλοπροσδιορισμού των εννοιών.

Στην εισαγωγή αυτή στη νεώτερη φιλοσοφία (Bacon, Hobbes, Gassendi, Descartes, Geulincx, Spinoza, Leibniz, Locke, Berkeley, Hume, Rousseau, Kant) επιχειρείται μια κριτική προσέγγιση του προβλήματος της μεθόδου, στο ποσοστό που η ίδια μάς οδηγεί στη νεωτερική έννοια της υποκειμενικότητας.

Βιβλιογραφία: Ν. Αυγελής, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία* (Θεσσαλονίκη: Κώδικας, 1998).